

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.I.20.138/2019/7.

A tanács tagjai: Dr. Mocsár Attila Zsolt a tanács elnöke

. Szabolcsi-Varga Krisztina előadó bíró

. Harter Mária bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve
II. rendű felperes neve
(I. és II. rendű felperesek címe)
III. rendű felperes neve
(III. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője:

. Gyulai Sándor Csaba ügyvéd
(ügyvéd címe)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:

Ügyvédi Iroda
(ügyvédi iroda címe;
ügyintéző: dr. L. Nagy Rajmund ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:
a felperesek

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
Törvényszék

1.Pf.21.014/2018/4.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:

úszoboszlói Járásbíróság

4.P.20.523/2017/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperes részére 254.000 (kettőszázötvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 1.631.800 (egymillió-hatszázharmincegyezernyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló bank 2007. december 14-én lakásvásárlási célú, CHF alapú kölcsönszerződést kötött a felperesekkel, amely alapján a bank a kölcsön nyújtását, a felperesek pedig annak visszafizetését vállalták. A szerződés szerint a bank a felperesek 10.500.000 forint iránti igénye finanszírozására 80.260 CHF összegű kölcsönt bocsát rendelkezésükre, azzal, hogy a nyilvántartásba vett devizaösszeg a szerződéskötés és a folyósítás közötti árfolyamváltozásra tekintettel a finanszírozási igényhez képest 15 %-kal növelt összegben kerül megállapításra. A bank vállalta, hogy a kölcsönt legfeljebb a finanszírozási igény forintösszegében folyósítja, de azt a folyósítás napján érvényes, általa alkalmazott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván. A kölcsönszerződés III.2. pontjában a szerződő felek rögzítették, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a hirdetményben megállapított érték, amelyet a bank szerződéskötés napjára vonatkozóan tájékoztató jelleggel 5,49 %-ban jelölt meg. A kölcsöntörlesztési és kamatfizetési kötelezettség megállapítása az annuitás módszerével történt, a tőke, kamat havonta fizetendő együttes összege 455,2 CHF volt (kölcsönszerződés IV.1., IV.3., IV.5. pontjai). A szerződő felek megállapodtak abban is, hogy a kölcsön a folyósítást követően kizárólagosan CHF-ben kerül nyilvántartásra, illetve elszámolásra (kölcsönszerződés IV/3. pontja). A bank - a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt - közjegyzői okirat formájában 2015. december 03-án a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta, majd kérelmére közokirat végrehajtási záradékolása útján 2016. május 24-én a közjegyző 16.318.447 forint tőke és járulécai erejéig végrehajtást rendelt el mindhárom felperessel szemben. A végrehajtandó követelést a 2016. november 10. napján kelt engedményezési nyilatkozat szerint az alperes szerezte meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek keresetükben a Pp. 369. § a) pontjára alapítottan az ellenük folyó végrehajtások megszüntetését kérték, arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés a régi Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése értelmében nem jött létre. Azt állították, hogy szándékuk forintkölcsönre irányult, a bank viszont a szerződést deviza alapúként kezelte, annak ellenére, hogy nem felelt meg az ilyen típusú szerződés kritériumainak. A szerződés lényeges tartalmi elemeként egyértelműen nem határozta meg a kölcsön összegét, a kamat mértékét és a törlesztő részletek nagyságát.
- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint azzal, hogy a bank a felpereseknek kölcsönt nyújtott, amit elfogadtak, felhasználtak, egy ideig törlesztettek is, a kötelelem létrejött. Az írásba foglalt kölcsönszerződésben a szerződő felek határozottan megjelölték mind a kölcsönösszeget, mind pedig az ügyleti kamat mértékét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasító döntését azzal indokolta, hogy a szerződés megfelelt a 6/2013. PJE jogegységi határozatban a deviza alapú kölcsönszerződéssel szemben támasztott követelménynek. Döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy az I. rendű felperes személyes nyilatkozata szerint 10.500.000 forintnak megfelelő kölcsönre volt szükségük, aminek a folyósítása meg is történt, az alacsonyabb törlesztő részlet miatt azonban CHF-ben nyilvántartott kölcsönt választották. Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a szerződésből egyértelműen megállapítható a kölcsön összege, az ügyleti kamat mértéke, valamint a törlesztőrészletek száma és mértéke is. A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyó ítélete indokai között kiemelte, hogy az egyedi szerződés, az üzletszabályzat és a hirdetmény együttesen határozták meg a szerződéses tartalmat, aminek alapján kétséget kizáróan bizonyított a deviza alapú hitelszerződés létrejöttét. A felpereseknek 10.500.000 forintra volt szükségük, ezt megkapták, és éveken keresztül teljesítettek is. Az I. rendű felperes tisztában volt ennek a konstrukciónak a lényegével és a

szerződés VII. pontjában kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy igényli a CHF-nyilvántartást. Idézve a 6/2013. PJE jogegységi határozat III.1. pontjában és az 1/2016. PJE jogegységi határozat 1. pontjában foglaltakat, a másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy deviza alapú konstrukció esetén szerződéskötéskor a kölcsön összege csak az egyik pénznemben rögzíthető, a másik pénznemben meghatározott érték csak tájékoztató jellegű lehet. Ez az elv a kamat meghatározása során is érvényesül: a szerződéskötéskor a hirdetményben megjelölt kamatláb a folyósítás napjáig változhat, a kamat mértéke a folyósításkor rögzül, a mindenkor hatályos hirdetmény azonban a folyósításkori kamatot pontosan meghatározza.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [5] A jogerős ítélet ellen felülvizsgálattal élő felperesek - tartalma szerint - hatályon kívül helyezést és elsődlegesen a keresetüknek helytadó döntést, az ellenük folyó végrehajtások megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezést, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását kérték. Azzal érveltek, hogy a szerződés I.1. pontjában megjelölt kölcsönösszeg csak tájékoztató jellegű, a tartozás tényleges összegét a II.1. pont rögzíti. A két - egymással ellentmondásban lévő - kikötés egybevetéséből az állapítható meg, hogy szerződéskötéskor ismeretlen volt a kölcsönösszeg. Mivel a törlesztő részlet nagysága a kölcsönösszegekből számítható ki, a kölcsönösszeg meghatározottságának hiányában a törlesztő részlet mértéke sem meghatározható, a szerződés nem jött létre. A türelmi idő lejártát követő időre a szerződés a törlesztő részlet nagyságát nem rögzítette. Ha létre is jött a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja alapján semmis. A bíróságoknak hivatalból kellett volna észlelnie a kölcsönösszeg és a részletek meghatározására vonatkozó feltételek tisztességtelenségét. A kölcsönösszeg számítási módszere sérti az átláthatóság követelményét, a jogalkotó ugyanis az árfolyamrés használatát csak utóbb minősítette tisztességtelennek. A kamatot illetően a hirdetmény tartalma ügyletkötéskor nem volt ismert, azt a bank egyoldalúan állapította meg, így nélkülözte a szerződő felek egyetértését. A régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára utalva hangsúlyozták, hogy a jogszabály érvényességi feltételként a kamat mértékének meghatározását követeli meg, nem azt írja elő, hogy a kamatnak kiszámíthatónak kell lennie.
- [6] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult. Okfejtése szerint a kölcsönszerződés teljes mértékben megfelelt az 1/2016. PJE jogegységi határozatban foglaltaknak, mivel a kölcsön összege, a törlesztő részlet mértéke egyértelműen meghatározható volt. A felperesek tisztességtelenségre korábban nem hivatkoztak, ezért ez a felülvizsgálat kapcsán nem képezheti érdemi vizsgálat tárgyát. A szerződéskötés és a folyósítás időben elvált egymástól, így a kamatot nem a szerződéskötés, hanem a folyósítás napjára nézve lehetett csak meghatározni.
- [7] A Kúria előrebocsátja: a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárás tárgya annak vizsgálata, hogy a jogerős ítélet valamely részében jogszabálysértő-e, ezért a fél a felülvizsgálati kérelemben nem hivatkozhat olyan tényre, körülményre, nem terjeszthet elő olyan jogi érvelést, amely az első- és másodfokú eljárásnak nem volt a tárgya, és erre tekintettel a jogerős ítélet arra vonatkozó döntést és indokolást nem tartalmaz. A felperesek az elsőfokú bíróság felhívására a végrehajtás megszüntetése iránti keresetüket úgy véglegesítették, hogy annak alapjaként kizárólag a kölcsönszerződés létre nem jöttére hivatkoztak, a szerződés érvénytelenségét nem állították. Ezért a Kúria nem vizsgálhatta a felpereseknek a Hpt. 213. § (1) bekezdés a), c) és e) pontjaira, valamint a kikötések tisztességtelenségére vonatkozó okfejtését.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem alapos.

- [9] A Pp. 270. § (2) bekezdésében, valamint a 275. § (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [10] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelembe foglalt többirányú érvelés kapcsán mutat rá az alábbiakra:
- [11] A régi Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján a kölcsönszerződés tárgya meghatározott pénzösszeg rendelkezésére bocsátása, illetőleg ennek igénybevétele. A felperesek általuk sem vitatottan 10.500.000 forint kölcsönhöz akartak hozzájutni, és elfogadták a bank által kínált szerződéses konstrukcióként azt, hogy a finanszírozási igényük biztosítása érdekében CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt a bank. A 10.500.000 forint finanszírozási igény a CHF-ben adható kölcsön összegét behatárolta, hiszen a CHF kölcsönösszeg nem haladhatta meg az egyedi szerződésben finanszírozási igényként megjelölt forintösszegnek a folyósítás napjára számított deviza ellenértékét. A szerződő felek a szerződés I.1. pontjában a kölcsön összegét a nyilvántartás devizanemében, a szerződéskötés és a folyósítás napja közötti várható árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15 %-kal növelt mértékben, azaz 80.260 CHF-ben határozták meg. Az árfolyamváltozás miatt a szerződés I.1. pontja első bekezdésében megjelölt CHF összeg nyilvánvalóan tájékoztató jellegű volt, az I.1. pont további bekezdéseiben és a II.1. pontban írtak alapján azonban a folyósított kölcsön devizanemben nyilvántartott összege egyértelműen meghatározható volt. A szerződés létrejöttének vizsgálata körében is iránymutató 1/2016. PJE jogegységi határozat 1. pontja értelmében a kölcsön összege akkor is meghatározottnak minősül, ha a szerződésben forintban megjelölt összeg devizában kifejezett egyenértéke folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével kiszámítható. Ennek a követelménynek pedig a kölcsönszerződés teljes egészében megfelelt.
- [12] A bank a kamatláb százalékos mértékét valóban tájékoztató jelleggel közölte, a fizetendő kamat mértékének a meghatározása ugyanakkor nem maradt el, hiszen a felek abban állapodtak meg, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a bank hirdetményében rögzített érték (kölcsönszerződés III.2. pont).
- A 6/2013. PJE jogegységi határozat a III.2. a) pontjában foglaltak értelmében a deviza alapú kölcsönszerződés nem ütközik a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésébe, ha a kölcsönadott devizaösszeg, a folyósított forintösszeg, illetve a visszafizetendő forintban meghatározott törlesztő részletek a szerződés rendelkezései alapján egyértelműen kiszámíthatók. A Kúria már több eseti döntésében (Pfv.I.21.794/2016/4., Pfv.I.21.573/2016/5., Pfv.I.21.596/2016/4. számú határozatok) kifejtette azt az álláspontját, hogy a kölcsönszerződés főtárgyai tekintetében tett fenti megállapítások az ügyleti kamat mértékére is irányadók. Az ügyleti kamatot meghatározottnak kell tekinteni, hiszen a szerződés rendelkezése alapján annak mértéke, a szerződésben megjelölt későbbi időpontban (a folyósítás időpontjában) a felperesek által elfogadott módon: a kölcsönszerződés III.2. pontjában említett hirdetményben rögzített. A szerződés VIII.12. pontjában pedig a felperesek azt is kijelentették, hogy a hirdetmény rendelkezéseit megismerték, magukra nézve kötelezőnek elfogadták. Erre tekintettel tehát utóbb nem hivatkozhatnak arra, hogy annak tartalmát nem ismerték.
- [13] A kölcsönszerződés IV.3. pontja a havi törlesztő részlet mértékét 455,2 CHF összegben egyértelműen meghatározta, azzal, hogy az az első hat havi kamatperióduson belül változatlan. A törlesztő részleteket a változó kamatmérték miatt a teljes futamidőre nem lehetett meghatározni. A

kölcsönszerződés ugyanakkor megfelelt a 6/2013. PJE jogegységi határozatban megfogalmazott, a [12] pontban idézett kiszámíthatóság követelményének, mivel a IV.1. pontjában rögzítette, hogy a havi összes kölcsöntörlesztési és kamatfizetési kötelezettség megállapítása a teljes futamidőre nézve az úgynevezett annuitás módszerével történt. Ezen pontba foglalt megállapodás szerint a felpereseknek CHF-ben kellett törleszteniük, a szerződő felek viszont megegyeztek abban is, hogy a bank a más pénznemben történő teljesítést a kikötött átváltási - számlakonverziós deviza eladási árfolyamon - számolja át az esedékes fizetési kötelezettség CHF összegére. A felperesek törlesztési kötelezettsége teljesítéséhez szükséges feltételeket a kölcsönszerződés tehát egyértelműen tartalmazta. A Kúria utal arra, hogy a felek türelmi időt nem kötöttek ki, az erre vonatkozó felülvizsgálati érvelés ezért nem értelmezhető.

- [14] A felperesek mind a kölcsönösszegre, mind az ügyleti kamatra és a törlesztő részletre vonatkozó kikötéseket a szerződés aláírásával elfogadták, a szerződő felek megállapodását tehát nem vitathatóan okirat bizonyítja. Annak eldöntésénél, hogy a kölcsönszerződés létrejött-e, az eljáró bíróságok helyesen tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy a felperesek az igényelt kölcsönösszeget megkapták, és azt évekig törlesztették. Amennyiben a kölcsönszerződés aláírását követően a hitelező főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, az adós pedig törlesztési kötelezettsége teljesítését megkezdte, tipikus esetben nem lehet arra hivatkozni, hogy a szerződés nem jött létre (BH2018.230.). Azon túl, hogy a kölcsön és a törlesztő részlet összegében való megállapodás bizonyított, a Kúria a kikötések felülvizsgálati kérelemben megjelölt tisztességtelenségét sem észlelte. A 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4.a. pontja szerint a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A 4.b. pont kimondja, hogy a semmisség hivatalból való észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható. Ezek a körülmények azonban jelen esetben nem álltak fenn.
- [15] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítélet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [16] A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperesek kötelesek az alperes képviselőjét ellátó ügyvéd munkadíjából álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek mértékét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (1) és (5) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg.
- [17] A felperesek teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet (Kmr.) 13. § (1) bekezdésében foglaltak alapján a 14. §-ban foglaltak szerint az állam viseli.
- [18] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2019. szeptember 25.

. Mocsár Attila Zsolt s.k. a tanács elnöke, dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k. előadó bíró, Dr. Harter Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

BB

bíróági ügyintéző